

اطلاعات و جامعه نوین جهانی

تالیف

فریدریش درودی

عضو هیأت علمی دانشگاه علوم و فنونری اطلاعات ایران

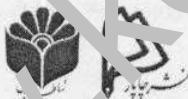
ترجمه

نورگس محمدعلیرز

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی و سردرودهن

سرشناسه	:	درویدی، فریبرز، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	:	اطلاعات و جامعه نوین جهانی / تألیف فریبرز درودی، نرگس محمد علیپور.
مشخصات نشر	:	تهران: چاپار: اساطیر پارس، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	:	۲۰۲ ص. ۱۴/۵×۲۱/۵ س. م.
شابک	:	978-600-276-078-4
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه.
یادداشت	:	نمایه.
موضوع	:	جامعه اطلاعاتی
موضوع	:	Information science
موضوع	:	آزادی اطلاعات
موضوع	:	Freedom of information
موضوع	:	اطلاع رسانی
موضوع	:	Information society
موضوع	:	جامعه اطلاعاتی -- جنبه های اخلاقی
موضوع	:	aspects Information society -- Moral and ethical
شناسه افزوده	:	محمد علیپور نرگس، ۱۳۴۶ -
رده بندی کنگره	:	۶۶۵Z - الف ۱۳۹۵ ۶
رده بندی دیویی	:	۰۰۰
شماره کتابشناسی ملی	:	۶۴۴۶۷

تهران: ۸۸۸۹۹۶۸۰ - ۴ - ۰۹۱۱۱۱۱۱۱۱

تهران - خیابان ولی عصر (عج) - بلاغ صدر روبرو

کوچه نوربخش - پلاک ۴۰ - نشر چاپار

اطلاعات و جامعه نوین جهانی

فریبرز درودی

عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایراندا)

نرگس محمد علیپور

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

صفحه آرا و طراح جلد: رحیم کبیرصاير

ناظر فنی چاپ: مریم تفضلی

چاپ اول ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

ISBN: 978-600-276-078-4

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۷۶-۰۷۸-۴

حق هرگونه چاپ و انتشار محفوظ است.

قیمت: ۱۴،۰۰۰ تومان

فهرست مندرجات

۱۱	مقدمه
۱۵	پیشگفتار
۱۹	فصل اول: جایگاه و جریان اطلاعات
۲۱	اطلاعات در جهان نوان
۲۴	آزادی اطلاعات
۲۹	جریان آزاد اطلاعات
۳۳	نظم نوین جهانی اطلاعات و ارتباطات
۳۸	جریان یک‌سویه اطلاعات
۴۲	دسترسی آزاد به اطلاعات
۴۴	نتیجه‌گیری
۴۹	فصل دوم: جامعه اطلاعاتی و ابعاد آن
۵۱	مفهوم جامعه اطلاعاتی
۵۴	تاریخچه جامعه اطلاعاتی
۵۷	ابعاد معرفتی جامعه اطلاعاتی
۶۰	جامعه اطلاعاتی و جنبه‌های اجتماعی و اقتصادی
۶۴	جامعه اطلاعاتی و حقوق بشر
۷۰	چالش‌های جامعه اطلاعاتی
۷۲	نتیجه‌گیری

۷۵.....	فصل سوم: اخلاق در جامعه اطلاعاتی
۷۷.....	اخلاق در جامعه اطلاعاتی
۷۸.....	اخلاق و اطلاعات
۸۳.....	اخلاق و فناوری
۸۷.....	اخلاق و رسانه
۸۹.....	اخلاق، کتابخانه‌ها و منابع اطلاعاتی
۹۳.....	نتیجه‌گیری
۹۵.....	فصل چهارم: اطلاع‌رسانی، دبیرش و نوگرایی
۹۷.....	نوگرایی
۹۸.....	نوگرایی و توسعه اطلاعاتی
۱۰۰.....	تأثیر نوگرایی بر توسعه اطلاعاتی
۱۰۳.....	اندیشمندان نوگرا در نهضت اطلاعات
۱۰۶.....	پل آتله، دبیرش و نوگرایی
۱۰۸.....	نگرش ری‌وارد به نوگرایی
۱۱۰.....	آنتونی گیدنز، اطلاعات و نوگرایی
۱۱۴.....	نوگرایی و اقتصاد شبکه‌ای
۱۲۰.....	جایگاه اطلاعات و دبیرش در جامعه اطلاعاتی
۱۲۲.....	نتیجه‌گیری
۱۲۵.....	فصل پنجم: اطلاعات و جهانی شدن
۱۲۷.....	مفهوم جهانی شدن
۱۳۱.....	تاریخچه جهانی شدن
۱۳۴.....	ابعاد مطالعاتی جهانی شدن
۱۳۸.....	جهانی شدن فرهنگ و اقتصاد
۱۴۱.....	جهانی شدن و سیاست
۱۴۴.....	نقش جهانی شدن در دوران جدید
۱۴۷.....	هربرت شیلر، جامعه اطلاعاتی و جهانی شدن

۱۵۳.....	جهانی شدن و چالش‌های نوین
۱۵۶.....	جهانی شدن و شکاف میان کشورها.....
۱۵۹.....	اطلاعات، رسانه و جهانی شدن.....
۱۶۱.....	فناوری اطلاعات و ارتباطات و جهانی شدن
۱۶۴.....	جهانی سازی و ارتباطات.....
۱۶۷.....	آینده جهانی شدن.....
۱۶۸.....	نتیجه گیری
۱۷۱.....	جمع بندی کلی
۱۸۳.....	منابع.....
۱۹۱.....	واژه‌نامه فارسی به انگلیسی.....
۱۹۷.....	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی.....

www.ketab.ir

مقدمه

اطلاعات -بانگه والایی در جهان جدید دارد. نقش اصلی آن، شکل‌گیری جامعه‌ی نوین است که به آن جامعه‌ی اطلاعاتی گفته می‌شود. اطلاعات در کنار فناوری، دو رکن اصلی این جامعه را تشکیل می‌دهند. پایه و اساس هر برنامه، بیزی و فعالیت تخصصی در دوران معاصر، بهره‌گیری از اطلاعات است. بر این مبنای تمامی کارهایی که در عرصه‌ی زندگی اجتماعی شکل می‌گیرد به نوعی با بحث اطلاعات سازمان‌یافته ارتباط دارد. اطلاعات به تنهایی و به شکل خام شاید از ارزش بالایی برخوردار نباشد. ولی زمانی که برنامه‌دهی شود و در یک فرایند روش‌مند در اختیار مدیران و برنامه‌ریزان جامعه قرار گرفت، می‌تواند نقش بنیادی خود را ایفا کند. امروزه سازمان‌ها و برنامه‌ها متعدد در استفاده از اطلاعات دارای برنامه‌های راهبردی هستند. در کنار آن، نقش اثربخش فناوری اطلاعات کاملاً ملموس و قابل مشاهده است. نظام‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی در محیط شبکه و با بهره‌گیری از امکان ارتباط سریع و به‌موقع، ابزار مناسبی برای تصمیم‌گیری و مدیریت بهینه جامعه به‌شمار می‌آید.

در واقع، فناوری اطلاعات با استفاده از تخصص در عرصه

سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای رایانه‌ای شکل می‌گیرد. به میزان تعاملی که اطلاعات و ارتباطات با فناوری دارد، و از سوی دیگر میان اجزای اصلی شبکه‌ها و بهره‌گیری از زیرساخت فناوری و نیز مدیریت اطلاعات علمی و فنی در کنار اطلاعات مربوط به افراد، وضعیت جامعه جدید به سوی توسعه و رشد مناسب مهیا می‌شود. مدیریت فناوری اطلاعات به ساماندهی تجهیزات فناوری اطلاعات می‌پردازد و مدیریت اطلاعات به پردازش اطلاعات و داده‌های اساسی برای برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری در راستای اهداف حرفه‌ای، استفاده از این دو بر مبنای نیازهای سازمان ممکن است تفاوت‌هایی داشته باشد. فناوری اطلاعات، نوعی منبع و کاربردهای گوناگون، حجم بالایی از فعالیت‌ها و فرایندها را بررسی می‌کند. ایمنی اطلاعات و فناوری اطلاعات در این دنیای متحول آری ضروری و بنیادی است.

بررسی ریشه‌های اساسی تفکر در این اطلاعاتی در دوران جدید، شاید از زمانی که دانیل بل جامعه‌شناس آمریکایی به تحلیل جامعه پسا صنعتی بر اساس تأثیر اطلاعات در پیدایش نظام نوین اجتماعی پرداخت و کتاب *فرا رسیدن جامعه پسا صنعتی* را نوشت، بیشتر مورد عنایت قرار گرفت. او بحث تأثیر اطلاعات و رسانه‌ها در دنیای غرب را به خوبی بررسی می‌کند. این کتاب اثر برجسته بل است که به تحول‌های بنیادی حدود پنج دهه قبل کشورهای توسعه‌یافته اشاره دارد. بل در این اثر با بیان نقش بالای فناوری در توسعه جوامع، به تأثیری که این عامل اثرگذار در ایجاد و رشد جامعه نوین جهانی

گذاشته. می‌پردازد. بل آن را جامعهٔ پسا صنعتی نامید و اظهار کرد که نقطهٔ عطفی در تاریخ جدید انسان معاصر است.

هربرت شیلر نیز از متفکران این حوزهٔ نوین به نقش والای اطلاعات و فناوری اذعان دارد. همانطور که فرانک ویستر بیان می‌کند، اندیشه‌ها و آثار شیلر با تکیه بر دنیای واقعی به تبیین نقش و اهمیت اطلاعات می‌پردازد. وی توضیح می‌دهد که تکیه بر واقعیت‌ها در آرای شیلر، بیش از امکانات فناورانه یا تصور رویدادهای آینده در تحلیل اطلاعات و نظریه‌هاش مؤثر بوده است.

همچنین آنتونی گینز از اندیشمندان جامعهٔ جدید، بیان می‌کند که گرچه تصور همگان بر آن است که در پایان قرن بیستم، در حال ورود به دوران اطلاعات هستیم. جوامع مدرن از آغاز پیدایش خود، جوامع اطلاعاتی بوده‌اند. مانوئل کاستلز هم ایدهٔ جامعهٔ شبکه‌ای را مطرح می‌سازد که بر اساس زیرساخت فناوری و کاربرد اطلاعات به منصهٔ ظهور می‌رسد. آراء یورگن هابرماس و برخی دیگر از اندیشمندان دنیای جدید همگی بر تاثیر اطلاعات و فناوری تاکنونی، جایگاه اطلاعات در عصر جدید، برجسته است و پیشرفت انسان معاصر در دسترسی به اطلاعات سودمند برای ادارهٔ بهتر جامعه برهه‌ها و اندیشه‌های والا و اثربخش است. نقشی که امروز اطلاعات برعهده دارد، نقشی فراتر از دیگر عوامل موجود است که بر محمل فناوری، به ایجاد دنیایی نوین و توسعه‌یافته باری رسانده است.